

Vi mangler byggherrer med ambisjoner

34 | MENINGER

Mandag 20. desember 2021 | Adresseavisen

Midtnorsk debatt

Kronikk Inntil 5500 tegn inklusiv mellomrom
Sendes til kronikk@adresseavisen.no

Innlegg signeres vanligvis med navn. Redaksjonen må vite navnet også når innlegget skal trykkes uten navn. Send med adresse og telefonnummer.

Vi mangler byggherrer med ambisjoner

Arkitektur

TROND E. SKJEFSTAD
Sivilarkitekt MNAL

Jeg sier det med en gang. Jeg støtter arkitektur-opprøret, men ikke alt i programmet. Jeg vil ikke tilbake til klassisismen, bygg inspirert av arkitekturen i antikkens Hellas og Roma. Nei, jeg vil fortsatt ha moderne arkitektur. Men jeg vil ha kvalitet, ordentlige kvartaler i byene, bygg med gode materialer, gode former og detaljer. Det er det lite av nå. Honnørordet byutvikling bruker politikerne om de nye, høye blokkene som reises i gamle industriområder, i villastrøk og nye utbyggingsområder. Det blir ikke bymessig bare fordi husene er høye. Det skal mer til.

Det er ikke slik at all arkitektur, alle bygg er dårlige. Offentlige virksomheter legger vekt på form og estetikk, i interiør og eksteriør. De har program for kvalitet. Vi har fått mange fine skoler, barnehager, bibliotek og kulturhus; mange gode institusjonsbygg. Enkelte private byggherrer får sammen med flinke arkitekter laget gode bygg. Trondheim har fått et nytt kunstmuseum, K.U.K., (Kjøpmannsgata Ung Kunst), satt opp av kunstneren Erik Kihl Olsen. Det er vakkert bygg i to deler, tilpasset omgivelsene, en gammel trebygning er nennsomt restaurert og et nytt bygg i tegl og glass er lagt til. Her har

Slik kan et nytt kunstmuseum på Leüthenhaven bli utformet, mener styret i Museene i Sør-Trøndelag. På denne skissen er Leüthenhaven sett sørfra. ILLUSTRASJON: DYRVIK ARKITEKTER OG CHRISTIAN PUGH AS

både byggherre og arkitekt hatt vilje til form – vilje til å skape et vakkert hus.

Styret for museene i Trøndelag (MIST) vil bygge et nytt museumsbygg på Leüthenhaven, ved siden av Trøndelag Teater. Et stort hus for kunstindustri, design og kunst. Hva som skal skje med byggen til Kunstindustrimuseet og Kunstmuseet, skal vurderes seinere. Kanskje som i Oslo der de gamle byggen,

Nasjonalgalleriet og Munchmuseet, står tomme etter at samlingene er flyttet til et grusomt grått høybygg i Bjørkiva, og en mastodont som breiter seg bak den gamle Østbanestasjonen. Begge museene er strålende fornyede med å flytte inn i sine uvennlige nye bygg, og har fått lagt fortda over på noen

andre. Arkitektur-opprøperne vil ha hus i menneskelig målestokk. Jeg skjønner hvorfor.

«Det er to ting ved en bygning, bruken og skjønnheten. Bruken tilhører eieren, skjønnheten hele verden!», skrev forfatteren Victor Hugo for snart 200 år siden. Mange synes å ha glemt dette. De fleste boligblokkene som settes opp i dag, er dårlige både hva gjelder materialer og utforming. Utbyggerne er uten arkitektoniske ambisjoner. Unntaksvis kommer det opp et bra bygg som viser hvor flate og triste de fleste blokkene er. Det er ikke byrom mellom blokkene, men tomrom. Planløsningene er gjennomgående dårlige.

Fra entreen inviteres du ikke videre inn i leiligheten, men går rett i døra til en do, en bod

eller soverom. Romforløpet i leilighetene er utformet uten bevissthet om funksjonene. Kjøkkenet er i mange leiligheter en rett vegg i stua, der kokken står med ryggen til alt og alle. Tidligere ble første etasje løftet opp en halv etasje. Nå legges første etasje så lavt som mulig for å få inn en ekstra etasje. Leilighetene får full innkikk, ingen utsikt.

Det er flere årsaker til at vi får dårlige boliger i blokkområder. Jeg kan nevne tre. En er tidens mantra om fortetting, særlig ved knutepunkt for kollektivtrafikk. Det er fornuftig miljømessig sett, men det utnyttes av utbyggere til å plusse på et par etasjer, for økt fortjeneste.

En annen er at de ikke oppføres av private byggherrer med ambisjoner og vilje til kvalitet, men av ulike eierdoms-, entreprenør- og boligselskap. De har investorer bak seg. Her er målet god avkastning, ikke gode boliger. En tredje årsak er mangel på boliger i et marked der alt kan selges, uansett kvalitet, teknisk og arkitektonisk.

Hva kan bygningsmyndighetene gjøre for å heve arkitektonisk kvalitet? Svært lite. «Gjennom planlegging kan vi ikke bevare det vi vil bevare, eller skape det nye vi vil ha.» (Fritt etter professor G. Sidenblad). Det er bare byggherrer med ambisjoner og vilje som sammen med gode arkitekter kan skape gode bygg og gode omgivelser.

Min hjertesak

Kjøp gjerne gavekort til kulturen til jul

Korona

LILLIAN HATLING
Fylkestingsrepresentant
Senterpartiet, HU Kultur

Senterpartiet har alltid prøvd å prioritere kulturens og frivilligheten. Fordi det betyr så mye for enkeltmennesket og for oss som samfunn. 2022 er frivillighetens år. Norges største lagarbeid skal løftes fram og feires! SSB har beregnet verdien av det frivillige arbeidet i Norge til 75 milliarder. Det tilsvarer fire prosent av BNP det! Folkehelseverdien er nok umulig å beregne. Men det er ingen tvil om at pandemien har ramma også frivilligheten hardt, og derfor er det også viktig at vi får fram den kartlegging av konsekvensene for frivilligheten i Trøndelag som fylkestinget har bestilt.

Efter nesten to år med korona og unntakstilstand så kulturbransjen lys i tunnelen, og kulturlivet var så smått i gang igjen – til stor glede for oss alle. Så ble på en måte lyset slukket på nytt nå på mandag og avlysningsmeldingene hagla inn. Nå er det mange i kultur-, service- og reiselivsbransjen som begynner å miste gnisten! Det er dårlig nytt for oss alle – og nå må vi gjøre det vi kan for at vi skal komme gjennom dette på en best mulig måte.

Det er bra at regjeringa var raskt ute med å gjeninnføre støttetiltak for bransjen. Flertallet i fylkestinget styrker potten til søkbare kulturmidler med 1,8 millioner. I tillegg styrker vi fylkesmusikerordningen – som er med på å gi alle innbyggere i Trøndelag tilgang på profesjonell musikk- og kulturopplevelser der de bor.

Når vi nærmer oss årsslutt, vil jeg også benytte anledningen til å rette en takk til fylkesdirektoren og hans folk på kultur, idrett og folkehelse for den gode jobben de gjør med stor faglig kompetanse og engasjement. Til slutt et julegavetips til oss alle: Tenk gjerne på alle de dyktige og flotte folk som jobber med å skape gode opplevelser for oss andre: Kjøp gavekort på en konsert eller en forestilling eller en festival, en lokal matopplevelse eller alt på en gang.

Innovasjon og pågående «bemanningskrise» i barnehagene

Korona

ANITA ÅSVANG
erhverleder Håstadmarka barnehager

Innovasjon handler etter min forståelse ikke bare om å finne opp et nytt produkt, det handler også i stor grad om å løse problemer og forbedre seg. Nytt, nyttig og nyttiggjørt. I den forbindelse tillater jeg meg å komme med en innovativ idé som kan være et bidrag i løsning på den pågående «bemanningskrise» i barnehagene. For at alle skal henge med i svingene, vil jeg først kort skissere min oppfatning av dagens utfordring i barnehagen sett i lys

av koronasituasjonen.

Barnehagene er i utgangspunktet marginalt bemannet. Det vil si at vi allerede strekker oss langt i normalsituasjon for å innfri oppdraget vårt, jfr. barnehageloven og rammeplan for barnehager. Når det da oppstår en pandemi i hele verden og barnehagens ansatte får symptomer, må teste seg, gå i karantene og også ta hånd om egne syke barn, og bemanningsbyråene ikke kan levere nok og kvalifiserte vikarer – da forstår vi alle at det ikke går rundt. Det fører til at barnehagene iverksetter tiltak som redusert åpningstid og innimellom holdes det stengt.

Med dette som bakteppe vil jeg nå avsløre min innovative idé som kan være en del av bidrag til løsningen. La oss tenke at personalet i barnehagen får i oppdrag fremover å gjøre den jobben de er kvalifisert til, altså arbeid med barna. I denne innovative ideen får barnehagene tilført ressurser i form av personale, som kan gjøre de oppgaven som ikke handler om arbeid med barna.

Jeg nevner i fleng; støvtorking, kaste søppel, bestille mat, melk, frukt og grønt, ta imot mat og plassere denne i skuffer, skap, kjølere og fryser. Forberede og lage i stand til måltider flere ganger om dagen, vaske bord,

stoler, kopper, fat og koste gulv, og putte smekker i oppvaskmaskinen etter måltider. Vaske kjøleskap, rime av fryser og sjekke og registrere at fryser og kjøleskap holder riktig temperatur. Vaske leker, og tro meg, mye, mye, mer som ikke handler om arbeid med barna, men som i dag utføres av barnehagens grunnbemanning.

Jeg trenger vel ikke poengtere nå at dette vil frigjøre ressurser til arbeid med barna? Og at terskelen for redusert åpningstid og stengte barnehager for å sikre forsvarlig drift blir høyere. Innovasjonsideen er herved levert og jeg tar ikke patent på den.

Adresseavisen er redigert på uavhengig grunnlag, i henhold til de prinsipper som er nedfelt i Redaktørplakaten, og i norske mediers etiske normer slik de er uttrykt i Vår Varsom-plakaten og Tekst- og reklameplakaten. Ansvarlig redaktør står etisk og rettslig ansvarlig for det redigerte innhold, overfor mediens selvstis (Pressens Faglige Utvalg) og overfor lov og domstol. Dersom noen reagerer på innholdet oppfordres de til å ta kontakt med ansvarlig redaktør, Kirsti Husby.

Redaktøransvar: Pressens faglige utvalg er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: PFU, Rådhusgt. 17, pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Adresseavisen

Utgiver ADRESSEAVISEN AS
Postboks 3200, Torgarden 7003 Trondheim

Adresseavisens rettigheter: All utgivelse av stoff i Adresseavisens publikasjoner skjer kun i henhold til Adresseavisens generelle vilkår for rettigheter til stoff. Innsendt stoff honoreres i alminnelighet ikke, med mindre annet er avtalt. Publiseringsvilkårene gjelder for så vel honorert som ikke honorert stoff. Adresseavisen betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form fra Adresseavisens elektroniske redaksjonsarkiv eller andre databaser som Adresseavisen har avtale med. Dette innebærer også publisering på internett og lignende. Bruk av Adresseavisens stoff og annonser er ikke tillatt med mindre dette er hjemlet i lov eller særskilt avtale.